

Győri László

Csokonai Vitéz Mihály ébredtése

Csokonai Vitéz! Versnek őt vedd elő,
olyan gazdag mező, olyan tág mézelő,
tele virágokkal a nektárt úgy ontja,
máshová röpdülni világnak porontya,
édességet ont ránk, mely az ember ínyét
úgy tölti el jóval, ma már el se hinnénk,
hogy régidejéből még ma is eláraszt,
únott világunkra fölfrissítő kontraszt.

Egy sor tizenkét szótag. Beméri mindet,
majd páronként raggat a sorokra rímet,
aztán gondol egyet, egészen másképpen
csinálja a strófát, más-más eresztéken.

Világ virradata, világ eszmélése
jár-kel verseiben, az ész felmérése.
Embernek, polgárnak akart lenni méltán,
mikor még sötétség füstölt a planétán.
Versnek élni-halni, csak a poétaság
mezején sétálni, annak jó éjszakát!

Kidőlt mérföldkő, ahol befordulni kár,
az vagy-e, Csokonai Vitéz Mihály?
Kőjel, karcsú, félig a földbe süppedve,
megállít-e még, vagy elmegyünk mellette?
Én megálltam, bízom, utamra igazít,
hogy az úttévesztés szörnyű állatait,
amelyek várnak rám fúlva, acsarogva,
félrerúgja tőlem, coki, az akolba!

Angyal meg állat, ki lélek, testvalóság,
jámboran viseli megkettőzve sorsát.
Huncut szatír, aki az erdőben bokra
mögül leskelődik a fürdő driádokra,
hogy buknak a vízből, hogy buknak víz alá,
membránjukat talán föl is szakítaná,
ha nem volna Lilla, szűzies szerelme,
amely talán egyszer kerekre kitelne,

akár a Hold, hogyha engednék az egek,
futna az erdőből, sóhajtja: rettegek,
nem lesz enyém ez a gyönyörű tulipánt,
folt lesz csak belőle nappali Hold gyanánt.

Angyali részemet tolom ki belőlem,
állati darabom hagyom elmenőben.
Messzire futok az erdő sűrűjéből,
pusztában kiáltok kegyelmet az égtől.

Akárhány idegen költőt is ha nézek,
csak mert ánglus volna, csak mert volna német,
egyenlőnek mérem munkájának súlyát,
habár a világban nem nagyon tanulják.
De hadd legyen! Én az időben utána
– talán a pokolba ingyen se kívánna,
ebrúdon talán nem vetne ki – szeretnék
a diákja lenni, habár a műveltség,
a poétai érzék lépcsőjén elcsúsznék,
meglehet, de mégis egyre-egyre kúsznék.

Panaszra hajolnék én is a Reményhez,
miért, hogy irgalmas szánalmat nem érez,
miért nem simogat, miért nem nyújt neki
Ermenonvillét, amely édeni, emberi?

Vitéz, hozzád hajlok, hogyha benne élnél,
adnál részt belőle, mikor megbékéltél
a világgal, mely már veled nem kötődne?
Nemes utálással ne halj ki belőle!

Öten öt vaságyon

Majd ez se múlik el.

Poloskás kollégiumi szoba.
Kollégiumi poloskás szoba.
Néha kiűztek ciánnal belőle.

Öten öt vaságyon.
Egyedül én vagyok elsőéves,
a többi már lassan végezőben.
Jakab, aki Károlyra változtatta keresztnévét,

egy nagy király nevét viselte azontúl.
P. J., aki fölött az emeleti ágyon aludgattam,
az első reggel rám szólt:
– Ne rázd azt a rohadt vasat,
majd én beágyazok!
K. P., az okos, jószágos fiú,
akit hátba vágott a gyerekparalízis.
Á. I., a híres költő öccse,
aki maga is verset írt,
idővel nevet fog szerezni magának,
s hogy ne testvére, önmaga legyen,
Á.-ra váltotta át az N.-t.

A szomszéd szobában B. I.
hozza egyre újabb meg újabb verseit.
Elbűvölt velük, később az egész irodalmat.

Csak egy félév,
de a legemlékezetesebb.
Messziről jöttem, hihetetlen,
hogy köztük most itt vagyok.
Csak az érzi át, hogy mit jelent,
aki maga is egy másik világból érkezett.

Ez az írás a szalagon,
amely a szoba fölött lebeg.
És boldog vagyok, ahányszor
olvasom.

Egyetemi emlék

Négy éve szakadt le az ötvenhatos ősz.
Tajtékozott, üvöltött, mint egy eszelős.
Főlkapott, bottá gyúrt egy irodalmi lapot,
s verte az asztalt, hogy csak úgy csattogott.
Elsősök voltunk, így indultunk neki.
Ilyenek lesznek a tudomány berkei?
Nyakunkba kapjuk a gyűlöletet,
gyűlőlnünk kell majd a szeretet helyett?
Ez is egy óra? Az indexbe kerül,
hogy meggyűlölünk egyet a sok közül?

– Azt képzeli, hogy bármit írhat ez?
 Megrettentünk, nem hallott semmi nesz.
 Mi volt a lapban, amivel csapkodott?
 Egy vers attól, aki egyetlen mondatot
 írt, de az hosszú volt, rettenetes
 a zsarnokságról, ívesen veretes
 bármelyikről, melytől a zsarnokok
 nem kapnának mást, csak idegrohamot.

Ötvenhat után a költő hallgatott,
 nem beszélhetett, meg nem szólalhatott,
 talán ez volt az első vers, amely tőle megjelent
 egy lapban, s hogy közlik, tudtuk, mit jelent,
 azt, hogy nem néma, van,
 röviden ír, nem olyan hosszasan,
 de él, ír, valamit most is üzen.

Hogy mi volt a vers, nem emlékezem,
 amiért az ember úgy üvöltözött,
 hogy még most is hallom, üvölt és hörög,
 bottá sodorja a lapot, mint a gumibot,
 kezében a vers éppúgy csattogott.
 Kire bot, mire bot?
 Magát verte, amikor csapkodott.

Talán a magánszorgalmú kutya volt,
 a faluzási emlék. Már végleg eloszolt
 bennem a vers maga. Az lehetett,
 amelyben üvölt, nyí, hempereg az eb
 eszelős dühében, hogy végül a gazda,
 maga a gazda rúgja csizmaorral hasba.

Még akasztottak, még szorult a kötél,
 még egy utolsót felvont a hóhér,
 talán éppen annak a napnak a hajnalán,
 hajnali hatkor, még rángatózott egyet a bitófán.

De erről nem beszélt, a tajtékjai
 másra folytak le, elrondítani
 kihabzó nyála köpeteivel.
 Végül őt is a gazda rúgta el,
 a gazda rúgta hasba ezt a marconát,
 de akkor még nyáladzott tovább.

Magától? Maga a gazda eresztette ránk
láncról levéve idomult, betanult véreibeit
a megszökött, elfogott szolgákra megint
a nagy farka gyarmati kutyát.

Ritkuló világ

Ritkulnak lassan ellenségeim,
rosszakaróim, akik valaha
megszégyenítettek. Hullanak,
meghalnak, lassan már mind oda.

Csak egy-kettő maradt meg közülük,
egy-két tanúja a keserű
pillanatoknak. Majd csak elhullanak,
egyik se örök életű,

ez a vigaszom, elmúlik velük
egy-egy szégyenem. Mennyire fáj,
hogy megsértettem akaratlanul,
s nem tettem jóvá mégse, bár

akartam sokszor, mert égetett.
Miért nem hal meg éppen ő,
az az egy közülük. Annnyira bánt,
ami jóvá sohasem tehető.

Aki elmegy, mind megkönyörül
rajtam. Hát mégis van kegyelem.
Ellenségeimnek én is megkegyelmezek,
ne hulljanak el végleg bűnösen.

Várja őket a nagy megtisztulás
dantei, mély, sötét vizeken.
Vergiliusszal most találkozom.
Vezess, követlek, fogd meg a kezem.

Ez – mutatja Vergilius –
nyakig a vízben áll, s mondaná,
miért, de én: – Elég volt, ne mondd,
hogy miért jutott ez így a víz alá.

Napos nevetéssel,
Aerosol könnyével,
Vírusos aurával
Télen is halálosan szeret.

blake v3:s

blake v3:s-ben írni nem bilincs
bár szabadnak lenni kell
a vers előtt alatt után
annak ki énekel
de ez a fogság nem utál-
atos: ez indít el
ismeretlen vers-soron

soha nem tudhatod
hova érkezel

Didi Xénia

Gipsz

Sosem szerettem a gipszet, mert hideg volt, és fehér
nyomot hagyott bőrömön, anyám a kórház mosdójában
súrolta le rólam, de az emlékek nyomát nem lehet lemosni.
Tudtam, hogy beteg a hátam, ezért történik ez velem,
hogy a rám öntött gipszből készítik el a vázat,
anyám mindig sírt, miközben mosdatott, és azt ígérte,
ha kibírom, ülhetek az ablak mellett a vonaton.

Sosem szerettem a gipszet, ahogyan rám merevedett,
ilyen érzés lehet a földnek a lassan megkötő beton,
huszonöt évvel később is érzem, ahogyan összeszorít,
így készítették el a hátam gipszbe öntött mását.
Emlékszem az ollóra is, amivel levágták rólam,
és ahogyan a gipsz lassan szétnyílt a hasam felett,
anyám aggódó arca állandó háttér emlékeimben.

*Azt álmodtam, hogy újra gipszbe öntik a hátamat,
a megkötött anyag szétnyílik az olló érintése mentén,
de a bőröm is velem, a széthúzott hús közötti
térben csak az üresség, nincs benne gyermek,
akinek a bőre, mint a gipsz, fehér lehetne.*